

A helyi nevelési programot benyújtó intézmény:

Szolnok Városi Óvodák

Zengő Óvoda

5000 Szolnok, Czakó Elemér u. 4.

Telefon: 0620/ 525-91-10

Alapító okirat: 165/1999.(X.14) sz. közgyűlési határozat 1. sz. melléklete

Hatálybalépés ideje: 2003. december 1.

1999-ben elfogadott nevelési program elkészítésében részt vett:

Baloghné Marsi Ibolya
Bánkúti Miklósné
Bozsányi Dezsőné
Bodnárné Zolnai Éva
Bozsóné Jakus Tünde
Bujákiné Csáki Erika
de Jonge Kinga
Drab Márta

Csiffőné Burján Edit
Ménésiné Havasi Csilla
Molnár Sándorné
Nagyné Tóth Éva
Serfőző Antalné
Szűcsné Bíró Irén
Töröcsik Ibolya

A Zengő Óvoda nevelőtestületének nevében:

Teleki Éva
intézményvezető

A 2002-ben átdolgozott nevelési program elkészítésében – a Zengő Óvoda nevelőtestületének megbízásából - részt vett:

Eszenyiné Drab Márta
Orbánné Szabó Judit
Serfőző Antalné

Kun Szabó Istvánné
tagóvodavezető

A 2004-ben átdolgozott nevelési program elkészítésében – a Zengő Óvoda nevelőtestületének megbízásából - részt vett:

Bozsóné Jakus Tünde
Orbánné Szabó Judit

Kun Szabó Istvánné
tagóvodavezető

A 2008-ben átdolgozott nevelési program elkészítésében – a Zengő Óvoda nevelőtestületének megbízásából - részt vett:

Bozsóné Jakus Tünde
Eszenyiné Drab Márta

Serfőző Antalné
tagintézmény vezető

A 2010-ben átdolgozott nevelési program elkészítésében – a Zengő Óvoda nevelőtestületének megbízásából - részt vett:

Eszenyiné Drab Márta
Kovácsné Szabó Zsuzsanna

Baloghné Marsi Ibolya
Rékasi Melinda

Bozsóné Jakus Tünde
tagintézmény vezető

Tartalom

1. Bevezetés	5 - 7
2. Helyzetelemzés	7 - 11
2.1 A város ahol élünk	7 – 8
2.2 Feltételrendszerünk	8 – 11
2.2.1 Személyi erőforrásaink	8 - 9
2.2.2 Tárgyi erőforrásaink	9 - 11
3. Intézményünk érték és célrendszere	11 - 29
3.1 Értékazonosságok és előnyös különbségek	11 - 25
3.1.1. Értékazonosságok	11 - 22
3.1.2. Tagintézményünk előnyös különbségei	22 - 25
3.2 Alapelveink	25 - 27
3.3 Nevelési cél	28 - 29
3.4 Küldetési nyilatkozat, jövőkép	29
4. A „MI” óvodásaink - gyermekkép	29 - 30
5. A „MI” tagóvodánk – óvodakép	30 - 33
6. Az óvodai nevelés feltételei	33 - 34
7. A megvalósulás megkülönböztető kritériumai, döntő tényezői	35 - 38
7.1 Érzelmi nevelés, szocializáció	35 - 37
7.2 Játék, élményen alapuló nevelés	37 - 38
7.3 Azonos értékrend, együttműködés, szakmai felelősség	38
8. Általános tevékenységi formák	39
8.1 Játék	39
8.2 Mese – vers	39
8.3 Ének, zene, énekes játék	40
8.4 Rajzolás, mintázás, kézimunka	40 - 41

8.5	Mozgás	41 - 42
8.6	Külső világ tevékeny megismerés	42 - 44
8.7	Tanulás – Tanulási tartalom megjelenítésének lehetőségei	44
8.8	Élményorientált projektalapú játékba ágyazott tevékenység-szervezés	44 - 47
9.	Hagyományaink, ünnepeink	47 - 48
10.	Gyermekei fejlődés nyomon követése	48
11.	Óvodai szolgáltatások elve	48
12.	Együttműködési rendszerek	49 - 54
12.1	Belső együttműködés	49 - 51
12.2	Külső kapcsolataink, szakmai partnereink	51 - 54
13.	Felhasznált szakirodalom jegyzéke	54 - 55
	Mellékletek	56

1. Bevezetés

A közoktatási törvény által az intézményekre rótt helyi programirási kötelezettség jó alkalmat adott a nevelőtestületnek arra, hogy az 1994 óta tartó innovációs folyamatunkat áttekintse.

Szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen az előbb említett innováció jó néhány eleme (hagyományápolás) már azt megelőzően is 1988/1989-től széleskörűen élt óvodánkban. Így ez az igen komoly feladat tulajdonképpen továbblendítette a pedagógiai fejlődést. Eredményként közösen tudunk olyan értékeket megjeleníteni és programba önteni, amelyek nevelőmunkánkban igazi tartalommal teli pedagógiát jelentenek.

Közös alapérték a gyermekközpontú, élmény gazdag és tevékenykedő nevelés.

Óvodánk nevelési programjának domináns tartalmi elemei:

- néphagyomány ápolás
- a játékos, tevékenykedő asszociációs tanulási lánc szervezése
- képességfejlesztés, tehetséggondozás
- Montessori pedagógia

- Fürkész - Telek – Környezettudatos magatartásformáló program

1. Melyek azok a programok, amelyek felhasználása lehetővé tette sajátos, gyermekközpontú innovációnk kiteljesedését?

- Preventív képességfejlesztő program:

(Dr. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában)

Felhasznált elemek: folyamatrögzítések, a képességfejlesztés módszerei, a gyermeki személyiségfejlesztéssel kapcsolatos elgondolások, nézetek.

- Integrált személyiségfejlesztő program:

(Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin, Hajdúböszörmény 1993.)

Felhasznált elemek: eszközrendszer, formai keretek, a gyermeki személyiség sajátos megközelítése, tiszteletben tartása.

- Montessori pedagógia:

Felhasznált elemek: eszközrendszer, formai keretek, a gyermeki személyiség sajátos megközelítése, tiszteletben tartása.

2. A helyzetelemzés elkészítéséhez használt vizsgálati módszerek:

- PEST-analízis, SWOT-analízis (nevelőtestületi, egyéni)
- Szülők, fenntartó, iskolák, Óvodaszék, partneri igényfelmérés, kérdőívek.
- Nevelőtestületi klímavizsgálat (pszicho-dráma tréning)
- Az intézmény tárgyi ellátottsága, és személyi erőforrások (elmélet, végzettségek) áttekintése.
- Az Óvodaszék, a szülők, a fenntartó betekintése az óvoda alapvető feladatainak teljesítésébe (a megrendelő, az óvodahasználók látogatása, véleményezése az intézmény valamennyi csoportját illetően).

3. A programírás módszere, folyamata:

- Nevelőtestületi elemzés: törvényességi háttér, nevelési eljárások közötti azonosságok egyeztetése, közös célmeghatározás.
- egyéni feldolgozások, forrásgyűjtés az óvodai tevékenységformák és fejlesztési területek kidolgozásához.

- elkészült írásos dokumentumok összegzése
- szerkesztőmunka
- nevelőtestületi, szülői, Óvodaszéki véleményezés, elfogadás

2. Helyzetelemzés

2.1 A város ahol élünk

Szolnok az ország 11. legnépesebb városa. A Zagyva és a Tisza folyó torkolatában fekszik az Alföld közepén. A hetvenes évek közepétől erőteljesen fejlődő város- a bevándorló lakosság, a lakáshiány okozta feszültség miatt- nem kerülhette el sorsát. Elkezdődött a város szerkezetétől különálló, térben is jól elkülönülő nagy telep – a Széchenyi Városrész építése. Az itt élő közel 28 ezer ember megfelelő életkörülményeit a folyamatosan fejlődő városrész biztosítja.

Viszonylag sok a szellemi dolgozó (30%), a szolgáltatásban – kereskedelemben dolgozó (11%), valamint a munkanélküli (15%). A lakótelepen élők az iparban, a kereskedelemben – szolgáltatásban, az oktatás és kulturális szférában dolgoznak.

Óvodánkba a Széchenyi Városrészből és az azt körülvevő családi házas övezetből járnak a gyermekek. Az itt élő családok szociokulturális háttere igen változó, szórt. Ezzel párhuzamosan differenciáltak az óvodával szembeni szülői elvárások is. Ezek közül ki kell emelnünk a játékos fejlesztés elvárásának igényét.

Gyermekeink személyiségéről összességében meg lehet állapítani, az ismeretek sokszor rendszertelen birtoklását (digitális Tv csatornák, internet, lakótelepi életmód), másrészt a képességek eltérő alakulását, az érzelmi kapcsolatok iránti nagy vágyat, a nyitottságot.

Ezeket az elvárásokat és helyzeteket sajátos pedagógiai gyakorlatunkkal tudjuk kielégíteni és megoldani, amely a 1993 óta folyó innovációnkon alapul.

Pedagógiánkra kiemelkedően igaz a gyermekközpontúság. Talán ezért is olyan nagy az igény az óvodánk iránt.

Az intézmény története

A Zengő Óvoda épületét 1980-ban adták át. A lakótelephez illeszkedően modern, esztétikus. Igazán megfelelő feltételeket biztosít a gyermekek fejlődéséhez. Jelenleg a Szolnok Városi Óvodák tagintézményeként funkcionál.

2.2 Tárgyi - személyi erőforrásaink

2.2.1 Emberi erőforrásaink:

- Az intézmény nevelőtestülete fiatal, érdeklődő, jól képzett
- A jellemző tenni akarás, önállóság továbbfejlődve alkalmassá teszi a nevelőtestületet szakmai kapcsolatok keresésére, alakítására, pályázatok sikeres megírására, a napi munkafolyamatok tudatos végzésére.
- A fentiek eredményeként tudunk megalapozottan eleget tenni a nevelési program elkészítésének. Az 1994-ben elindított innováció során egységesedett a pedagógiai értékrend és sokszínűvé vált a pedagógiai nézetünk. A lényeges elvekben összehangoltabb a napi nevelőmunka, összeforrottabb a nevelőtestület.
- Változatos, személyre szabott módszereket alkalmazunk a gyermekek ismerete alapján.

Nevelőmunkánk tudatos rendszerszemléletű megközelítése, intézményünk működésének folyamatos elemzése és értékelése aktualizálja legfontosabb emberi erőforrásaink, az

önfejlesztés egyéni és intézményi szintű képességét. Innovációnk szakirányú felkészültségi bázisai:

1. Szakirányú másoddiplomás kolléganők, többek között:

- Magyarországi Montessori Egyesület alaptanfolyama – 4 fő
- Pedagógus szakvizsgával rendelkezik – 3 fő
- Záróvizsgás továbbképzésben részt vett – 7 fő
- Siket-néma jeltolmács középfokú végzettség – 1 fő
- DIFER képzésen részt vett – 1 fő
- Alapozó mozgásterápia képzésen részt vett – 1 fő

2. Külső Szakmai kontroll igénylése és kapcsolatok ápolása

3. Innovatív pályázati szellemiség

4. Emberi, szakmai igényesség, önfejlesztés, önképzés

5. Szakmai összefogás, kollektivitás

2.2.2 Tárgyi feltételrendszerünk

Tárgyi eszközök, felszerelések	Minősítés
<ul style="list-style-type: none"> • Óvodai bútorzat 	Megfelelő, karbantartott, részben cserélt
<ul style="list-style-type: none"> • Sajátos óvodai bútorzat <ul style="list-style-type: none"> - galériák - nyitott polcok - fektető szivacsok 	2 csoportban 7 csoportban 6 csoportban
<ul style="list-style-type: none"> • Játékeszközök 	Megfelelő, folyamatosan pótolta, karbantartott
<ul style="list-style-type: none"> • Fejlesztőjátékok 	Fejlesztési területeknek megfelelő innovációhoz igazodva bővítendő

• Montessori eszközök	A programban előírt eszközök biztosítottak, folyamatosan bővített
• Mesekönyvek	Megfelelő számban esztétikusak
• Gyermek ismeretterjesztő könyvek	Megfelelő, folyamatosan aktualizált
• Mozgásfejlesztő eszközök	Megfelelő, folyamatosan bővített
• Zenei eszköztár	A HOP-hoz kapcsolódó alapkészlet biztosított, folyamatosan bővülő „Dúr-Moll”zeneműhely eszközrendszere
• Bábkészlet	A HOP-hoz kapcsolódó alapkészlet biztosított, folyamatosan bővülő
• Szakkönyvek	Szakterületre specializálódva megfelelő, szakkönyvtár biztosítva
• Szakmai videó tár	Sajátos, jól használható
• CD tár	Alapkészlet, folyamatosan bővítendő

Megoldásra váró feladatok:

1. A gyermeklétszám és a személyi feltételek összhangjának vizsgálata.
2. A minimum eszköz és felszerelés jegyzéknek való megfelelés – (11/1994.VI.8.) MKM rendelet
3. A játékeszközök, valamint az óvodánk tevékenységi eszközrendszerét biztosító eszközök folyamatos fejlesztése a költségvetés keretein belül, az alapítványunk támogatásával, illetve pályázati lehetőségekkel.
4. A nevelőtestület együttes belső továbbképzési megszervezése: folyamatosan szakmai, mentális és szervezetfejlesztési területeken.
5. Szakmai, módszertani kiadványok szerkesztése.

6. Konzultációs lehetőségek szervezése a gyermekközpontú, tevékeny óvodai tanulás megvalósulása érdekében.
7. Alternatív pedagógiánk folytatása: óvoda – iskola közötti folyamatos viszony kialakítása, segítve a gyermekintézmények közötti fokozatos átmenet biztosítását.

3. A sajátos pedagógiai arculat érték és célrendszere

3.1 Értékazonosság és az előnyös különbségek az óvodai csoportokban

3.1.1 Értékazonosságok:

- Népi hagyományaink őrzése és felelevenítése

Cél: Minden óvodás gyermekünk találkozzon mindazon tiszta értékkel, amelyet a népi hagyományaink őriznek. Magyarságtudatuk kialakulásának része legyen a jeles napokhoz kapcsolódó dalok, szokások, rigmusok ismerete.

Feladat:

- Az óvoda épületében már belépéskor tükröződjenek azok az étékek, melyeket a jeles napok hordoznak.
- Népi kismesterségek folyamatos felelevenítése, technikák kapcsolódjanak a jeles nap hagyományaihoz /Tesz - Vesz Műhely, műhelyek/
- Az azonosulást segítse az egységes ruha –egységes népi ruha biztosítása gyermeknek, felnőttek egyaránt
- Népi hangszerek használata a mindennapos zenei feladatok megvalósításában
- Rendszeresen használja ki az óvodapedagógus a szólások, közmondások, népdalok, népmesék kínálta lehetőségeket a mindennapok során.

- Erkölcsi, etikai értékek képviselete – közös felfedezése elődeink bölcsességeinek

	Folyamat leírása	Szükséges eszközök
Óvodás kor eleje	Találkozzon a néphagyományokkal, hallgassanak sok népmesét, népdalt. A jeles napokhoz kapcsolódó szokásokról óvónői elbeszélésben, nagyobb csoportos gyermekek előadásában lehetőséget teremtenek a megismerésre	<ul style="list-style-type: none"> • népi ünneplőruha • népi ritmushangszerek • képek a jeles napokhoz kapcsolódóan
Óvodás kor közepe	Aktívan részt vesznek a : farsang, kiske, Mikulásnap, Lucázás, húsvét előkészületeiben, lebonyolításában Ismerik a jellemző rigmusokat, dalokat, dalos játékokat, jellemző kellékeiket.	<ul style="list-style-type: none"> • könyvek • csutka babák • Falovak • kalapok • botok • mellények • koszorú • fátyol • kosarak...
Óvodás kor vége	A szüret, Betlehemezés, pünkösödölés szokásait ismerik, kapcsolódó rigmusokat, verseket, dalokat, dalos játékokat kedvvel adják át az óvoda kisebb gyermekeinek. Szívesen, önként, szabad tevékenységeiben is szeretettel vesznek részt a jeles napok felelevenítésében. Ismerik a kapcsolódó eszközöket, jellemző tevékenységeket: <ul style="list-style-type: none"> • bőrizés • nemezelés • agyagozás • szövés, fonás • viaszolás... Vannak kedvenc népi játékaik, meséik, dalaik Táncos lépéseket ismerik: <ul style="list-style-type: none"> • saroklépés • csárdás • páros forgás • ugrások • összekapcsolt motívumok váltakozással 	<ul style="list-style-type: none"> • A népi kismesterségek használati tárgyai • Jeles napok eszközei: szekér, párta, Betlehemezés kellékei • barkács anyagok /pl: Lucaszék készítéséhez/ • népzenei gyűjtemények

Fejlődés várható eredménye:

A hagyományok felelevenítését örömmel, kedvvel, végzik, szívesen mutatják meg „mit tudnak”. Ismerik a jeles napokhoz fűződő szokásokat, dalokat, szívesen veszik elő a használati tárgyakat, szerszámokat – hoznak létre alkotásokat. Tisztázódik számukra a népi hagyomány jelentősége, ezáltal gazdagodik személyisége, megalapozódik magyarságtudata.

- Fürkész - Telek – Környezettudatos magatartásformáló program:

Cél: Olyan szemléletváltás lehetőségének megteremtése, amelyben mind gyermekeink, mind szüleik környezetkultúrája formálódik. Olyan szokások, szokások, szokásrendek viselkedésformák megalapozása, készségek, képességek fejlesztése, melyek elősegítik a környezettudatos magatartás alakulását.

Feladatok:

- Évszakonkénti élményszerzések biztosítása minden életkorban, a 3-4 év folyamán ezek az élmények tartalmaiban bővülők, a már megismert területekre való visszatérések, folyamat megfigyelések jellemezik.
- Éves projektterveink közé beépülnek a 4 évszakhoz igazodó Fürkész – Telek projektek
- Szülők bevonása gyűjtőmunkákkal, játékos vetélkedő sorozatokkal, Családi nap szervezésével
- Egy adott témakör minél több oldalról történő körben járása
- A lakókörnyezetük növény és állatvilágát megismerése
- Fenntarthatóság elvének megismerése

	Folyamat leírása	Szükséges eszközök
Óvodás kor eleje	<ul style="list-style-type: none"> • Óvodánk udvarának, épületének, saját udvarunk megismerése játékos tevékenységek során, majd az élményszerzések tartalmának folyamatos bővítése /kertés házak, kanális... látogatása/, év végén kirándulás a NEFAG vadasparkba	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes anyagok: ágak, faanyagok, rönkök, levelek, föld, homok. kövek... • kerti eszközök: lapát, kézi seprű

	<ul style="list-style-type: none"> • Legegyszerűbb összefüggések megláttatása • Ismerkedés saját udvarunk, kertünk gondozásával, ápolásával évszaknak megfelelően, növényültetések /a Föld Napjához kapcsolódóan/, tulajdonságaik, növekedésük figyelemmel kísérése • Vadaspark, házi állatok, csoportállatunk megismerése /külső tulajdonságaik, életmódjuk, életfeltételeik/, gondozási folyamatok megtapasztalása. • MI fánk” ültetése, választása, az évszakonkénti változások megfigyelése • Környezetünk szépségének megóvása érdekében ügyeljünk arra, hogy a hulladék a megfelelő tárolóba kerüljön • Átélt élményeik projekt alapú feldolgozása a csoportszobában térbeépítésekkel /természetes anyagok felhasználásával/, átváltozásokkal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Építkezésekhez, átváltozásokhoz: <ul style="list-style-type: none"> - Természetes anyagok - Wesco elemek - térelválasztók - Nagyméretű textilek - plüss állatok - arcfesték - fejdíszek - bábok
Óvodás kor közepe	<ul style="list-style-type: none"> • Évszakonkénti természetjáró Fürkészes – Telek kirándulásokon megfigyelések tapasztalatok gyűjtése az erdő, mező állat és növényvilágával <ul style="list-style-type: none"> - Erdő, mező emlősei, madarai élőhelyének, életmódjának, külső tulajdonságainak, táplálkozási szokásainak, természet körforgásában betöltött szerepének, hasznosságának megtapasztalása, ezek összefüggéseinek megláttatása - Erdő cserjéinek, fáinak megfigyelése, az erők hasznosságának kiemelése • Ugyanazon terület bejárásával a változások figyelemmel kísérése, folyamatok rögzítése albumban, gyűjteményben, időszalagon, folyamatábrán • Az ember és a környezetkapcsolatának megismerése, abba való bekapcsolódás élményének megtapasztalása – „Mit tehet ÉN?” • Egyszerűbb kísérletek szervezése, tapasztalatok rögzítése • A természet által elengedett, begyűjtött természetes anyagokból az élményeinkhez hasonló környezet kialakítása a csoportszobában 	<ul style="list-style-type: none"> • Megfigyelést, kísérletezést, gyűjtögetést segítő eszközök: <ul style="list-style-type: none"> - kosarak - nagyítók - bogármegfigyelők - mikroszkóp - távcsövek - kémcsövek - üvegtároló edények • Folyamatok rögzítéséhez, következtetések levonásához szükséges eszközök: <ul style="list-style-type: none"> - szakkönyvek: enciklopédiák, határozók... - DVD anyagok

	<ul style="list-style-type: none"> • Szelektív hulladékgyűjtéssel való ismerkedés • Óvodánk udvarára kihelyezett komposztáló hasznosságának megtapasztalása, annak töltésével, a komposzt behasználása a kerti munkák során 	<p><u>A környezet felfedezéséhez szükséges eszközök biztosítása</u></p> <p>Csoportszobában megtalálható eszközök:</p> <ul style="list-style-type: none"> • természet sarok évszakokhoz kapcsolódóan • 4 db különböző méretű vesszőkosár • 1 db földgomb • 1db Magyarország térkép • 1 db akvárium vagy terrárium • 1 db madáretető • Barkácsolás eszközei • Természetes anyagok <ul style="list-style-type: none"> • Újrahasznosítás eszközei
Óvodás kor vége	<ul style="list-style-type: none"> • Évszakonkénti természetjáró Fürkész – Telek kirándulásokon megfigyelések tapasztalatok gyűjtése az erdő, mező, állat és növényvilágával <ul style="list-style-type: none"> - Erdei, mezei rovarok, bogarak, kételtűek, puhatestűek élőhelyének, életmódjának, külső tulajdonságainak, táplálkozási szokásainak, természet körforgásában betöltött szerepének, hasznosságának megtapasztalása, ezek összefüggéseinek megláttatása - Erdő aljnövényzetének, mező növényeinek felfedezése, hasznosságuk megismerése, - Környezetünkben megtalálható gyógynövények, felhasználási módjaik, és jótékony hatásuk megismerése - Bonyolultabb ok – okozati összefüggések feltárása - Összetettebb kísérletek szervezése, tapasztalatok rögzítése - Ismerkedés a hulladék újrahasznosítással 	

Fejlődés várható eredménye:

- Közvetlen környezetüket ismerik, abban biztonsággal eligazodnak
- Érzelmi kötődés kapcsolja őket a növény és állatvilághoz
- Óvodásaink „más szemmel” tekintenek környezetük felé, nem csupán az esztétikum ragadja meg figyelmüket, olyan szemléletmód alakul ki, melyben törekednek környezetük értékeit megóvni, megtartani, a felmerülő problémát megoldani.
- Felismernek és megneveznek több állatot /házi, erdő-mező állatait/, növényt, ismerik azok rendszerben elfoglalt helyét, fontos tulajdonságait
- Ismernek több gyógynövény /csipkebogyó, citromfű, csalán, gyermekláncfű, cékla./ felhasználhatóságát, jótékony hatásait.

Békaporonty tábor:

Minden nevelési év végén meghirdetjük 6-7 éves gyermekek körében 5 napos táborunkat. Itt a NEFAG parkerdőben az egy hét folyamán sok izgalmas felfedezésben, tevékenységben, játékokban vehetnek részt szakemberek segítségével.

- Montessori pedagógia eszközszerrendszere

Cél: Előkészített környezetben, rendezett tevékenységet végezve, belső készletet követve foglalkozzanak az eszközökkel. A használat során nagy önállóságra és magabiztosságra tehetnek szert, ami a többi, más jellegű tevékenységüket is átfogja.

	Folyamat leírása	Szükséges eszközök
Óvodás kor eleje	<u>Mindennapi élet eszközei</u> - – megérkeztem tábla használata - Keretek az öltözködéshez: <ul style="list-style-type: none"> o gombolós o cipzárás o patentos - Kanalazós: kisebb, nagyobb, különböző termékek kanalazása egyik tálkából a másikba - Öntögetős: Eleinte nagyobb, majd egyre apróbb magvakat öntögetnek széles szájú edényekbe, majd fokozatosan kisebbeknek a magvak, végül folyadék öntögetése lesz a tevékenység. - Csipeszes: Színes csipeszek fölrakosgatása a megadott rend szerint: pl.: körformán egyenletesen vagy színek szerint - Asztalterítős: Az önkiszolgálás gyakorlására az	- fényképpel ellátott gumis tábla, hozzá kapcsolódó névvel-jellel ellátott táblácska - fakeret funkciónak megfelelően - tálca, tálkával, kanalak - tálca, széles szájú üvegek, magvak, később folyadék, szivacs a kiömlő folyadék feltörléséhez - kartonkorong, színes csipeszek - tálca, teríték árnyképeivel

	<p>árnyékképek szerint helyezik el az étkezéshez szükséges tárgyakat.</p> <p>- Érzékszervek fejlesztése:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rózsaszín torony: tapasztalásszerzés magasság építésében ○ barna lépcső: vízszintes építkezés ○ érzékelő zsákok: A zsákokban ugyanolyan tárgyak, termékek, vannak elhelyezve és a tapintással kiválasztottat kell keresnie a vizualitás kizárásával. ○ zörejdobozok: Keresd meg az ugyan olyan hangút! –párosával azonos hangúak 4-5 pár ○ színpárok: színek azonosítására szolgál, párosával azonos kártyák, alapszínek, kiegészítőszínek ○ piros rudak: hosszúsággal kapcsolatos fogalmak kialakítása <p>- Anyanyelv:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ gyűjtőfogalmak: képkészletek különböző témakörben az azonosításhoz /pl.: gyümölcsök, házi állatok, gépjárművek.../ ○ hangutánzók: képkészlet hangok kifejezéséhez, képzéséhez ○ folyamatábrák: 4-5-6 db kártyakészlet, amin jól látható eltéréssel egy történet van rögzítve ○ ellentétek: ellentétpárok megkeresése 	<ul style="list-style-type: none"> - rózsaszín torony - barna lépcső - 2 db zsák, különböző tárgyak, termékek - 4-5 pár doboz, belsejükben páronként azonos termékek, tárgyak - színes kártyasor párban - 10 db piros rúdkészlet 1 m-től 10 cm-enként csökkenő - kártyakészlet dobozban, gyűjtőfogalmanként azonos jelöléssel - kártyakészletek dobozban
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Matematika: <ul style="list-style-type: none"> ○ piros-kék rudak: rúdkészlet számláláshoz - ○ dörzszámok: a számjegyek alakjának megtapasztalása érzékelések keresztül ○ kezek: a kéz ujjainak formája számláláshoz ○ számkártyák: kártyasor az egyik oldalán számképekkel, a másik oldalán ua. pöttyel ○ memória játék: kártya/képsor páronként azonos formával - Kozmikus: <ul style="list-style-type: none"> ○ Naptár: az idő múlásának érzékeltetése, naponta egy-egy kavicsot az üvegbe teszünk ○ Évszakos játék: az évszak jellemző jegyeinek jelölése, ragasztása a „körbe” 	<ul style="list-style-type: none"> - 10 db-os rúdkészlet – 10 dm-től 1 dm-ig, 1 dm-enként piros-kék festéssel - számjegyek dörzspapírból kivágva, kemény alapra helyezve - 10 db kéz alakú kártyasor - kártyasor 1-10-ig - kártyasor - 12 üveg a napok számának számlálásához kavicsok, termések - 1-2 évszakhhoz tartozó jegy szimbólumai
Óvodás kor közepe	<ul style="list-style-type: none"> - Mindennapi élet: <ul style="list-style-type: none"> ○ Öntögetős: folyadék öntése különböző kisebb méretű üvegekbe ○ söprés: a környezet rendjének őrzése - Érzékszervek fejlesztése: <ul style="list-style-type: none"> ○ szaglós: különböző illatminták párosítás ○ ízelelős játék: 4 alap íz folyadékban, cseppentővel adagolva, továbbfejlesztve: párosításuk 	<ul style="list-style-type: none"> - üvegek, folyadék - seprű, partvis, lapát - 3-4 különböző illatminta lezárt üvegekben, dobozokban - 4 alap íz oldott állapotban, 4 db cseppentő

	<ul style="list-style-type: none"> ○ színárnyalatok: színes kártyasor rendezése világostól a sötét irányába - Anyanyelv: <ul style="list-style-type: none"> ○ mesekocka: egymás után dobva kell egy rövid mesét kitalálni az adott képekkel ○ folyamatábrák: 5-6 képből álló történet sorba rendezése, elmesélése - Matematika: <ul style="list-style-type: none"> ○ mátrix: négyzetesen osztott tábla a tárgyak függőleges és vízszintes rendezéséhez - Kozmikus: <ul style="list-style-type: none"> ○ Mi készül belőle? - párosító játék ○ Érzékszervek: Mit mivel érzékelünk? 	<ul style="list-style-type: none"> - színes kártyasor alapszínekből - 3-4 db kocka képekkel az oldalán - képsorok a mindennapi életünkben - kockákra osztott tábla, tárgyak-kártyasor - képsor - kártyasor
Óvodás kor vége	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapi élet eszközei: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kendők hajtogatása: hajtásvonalon varrott kendők az asztalterítők hajtogatásának gyakorlásához ○ Öntögetős: folyadékok öntögetése kémcsősorba a jelölésekig ○ Fonás: 3-4-es fonás gyakorlása • Érzékszervek fejlesztése: <ul style="list-style-type: none"> ○ szinkronépítés: az érzékelőzsákok tartalma apró építőkocka, az egymással szemben ülők adják egyenként a feladatokat a társuknak. • Anyanyelv: <ul style="list-style-type: none"> ○ dörzsbetűk: dörzspapírból kivágott kemény alapra felragasztott betűk az 	<ul style="list-style-type: none"> - varrott kendők - kisebb üvegek, kémcsövek, kémcsőtartó - kemény csiptető táblák, vastag fonal - 2 zsák, 10-12 db azonos építőkocka zsákonként - piros, kék táblák, a mássalhangzók és

	<p>érzékelésen keresztüli tanuláshoz.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ betűsablonok: kivágott betűformák a névtáblákhoz, feliratok készítéséhez. • Matematika: <ul style="list-style-type: none"> ○ számsablonok: körberajzolható számjegyek – a számsablonok és az eddig megismert matematikai eszközök kombinációi. • Kozmikus: <ul style="list-style-type: none"> ○ megfigyelési napló: a projektek kísérleteinek, megfigyeléseinek rögzítése naplószerűen ○ időszalagok: a tevékenységek, megfigyelések rögzítése szalagszerűen 	<p>magánhangzók dörzspapírból kivágva</p> <p>- kivágott piros-kék</p> <p>- számjegyek</p> <p>- füzetek, papírhengerek</p>
--	---	---

- Élményorientált projektalapú tevékenységsszervezés

Cél: A gyermekek képességeinek, személyiségének fejlesztése, olyan módon, mely képessé teszi őket arra, hogy megszerzett ismereteiket változó körülmények között alkalmazni tudják.

Feladat:

- tudatosan tervezett, gazdag, változatos élmények biztosítása
- kutakodás, gyűjtőmunka szervezése
- tárgyi feltételrendszer biztosítása /nyitott polcrendszerek, gyermekmagasságban elhelyezett eszközök, félkész eszközök.../
- inspiráló környezet
- bátorító, támogató nevelői attitűd

- sok érzékszervet érintő tapasztalások lehetőségének biztosítása
- játékba ágyazott integrált tevékenységtartalmak szervezése
- egy nevelési évben 8-12 projekt feldolgozása
- fejlesztendő képességek meghatározása figyelembe véve a megfigyelések eredményeit /szocializáció, DIFER/
- a témaválasztásnál fontos szempont az életkor, a gyermeki érdeklődés, a spontán helyzetek

	Folyamat leírása	Szükséges eszközök
Óvodás kor eleje	<p>3-4 éves korban gyermekeket érdeklő témák feldolgozási lehetőségei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • történetek állatokról, • építsünk kuckót magunknak • változzunk valamivé • ismerkedés a néphagyományokkal <p>A tér bemozgása és beépítése általi tapasztalatszerzések során alakulnak társas kapcsolataik, megtanulnak egymásra figyelve tevékenykedni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • csoportbáb • plüssállatok • térbeépítéshez nagyméretű eszközök /Wesco tornaszerek/ • természetes anyagok • gyűjtőmunka • barkácseszközök, alapanyagok
Óvodás kor közepe	<p>4-5 éves korban gyermekeket érdeklő témák feldolgozási lehetőségei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kedvenc mesék • foglalkozások • közvetlen természeti és társadalmi környezetünk <p>Közösen tervezett, szervezett tevékenységekben alakul az együttgondolkodás, együttműködés.</p>	
Óvodás kor vége	<p>6-7 éves korban gyermekeket érdeklő témák feldolgozási lehetőségei:</p> <ul style="list-style-type: none"> • társadalmi témák • elképzelt történetek megjelenítése • változatos cselekményű, sokszereplős mesék • tágabb környezetünk /más 	

	országok, földrészek/ Önálló szerepvállalással feladatok felosztásával hoznak létre közös eredményeket.	
--	---	--

Fejlődés várható eredménye:

A gyermek társas kapcsolatai magasabb szintre fejlődnek. Képesek ismereteiket bármilyen élethelyzetben alkalmazni. Problémaérzékenyek, igyekeznek a megoldásokat hatékonyan, társaikkal együttműködve megoldani. Ismereteikre jellemző a rendszerűség. Képesek a tevékenységeiket tervezni, szervezni, megvalósítani.

- Lokálpatriotizmus

Az óvodába lépés pillanatától kezdve tudatosan működtetett folyamatként először óvodai környezetünket, körülvevő épületeket / Posta, üzletek, bölcsőde/, majd városunk természeti és építészeti nevezetességeit, múzeumait, kiállításait, közigazgatási épületeit ismerjük meg.

3.1.2 Előnyös különbségek:

- Csoportokra jellemző szimbólumrendszer, hagyományok, ünnepek

Célunk: az identitás elemi foka jelenjen meg már legkisebb óvodásainkban is. A legnagyobbak megélik az összetartozás érzését. A közösség hiányzó tagját észreveszik, kifejezésre juttatják ezzel kapcsolatos érzéseiket.

Csoportonként sajátos szokások szerint ünnepeljük meg a gyermekek születés és névnapját, levelet írnak, rajzokat küldenek beteg társaiknak.

A csoportok saját közös csoportünnepeket is szerveznek pl.: Alma-zsúr, Ugri-bugri mókus buli, Nyuszi-buli, Katalin-napi Katica buli, Tavaszébredtő... .

A csoportközi tevékenységek (bábszínház, kiállítások meglátogatása, vendégeskedés) megszokott elemei óvodai gyakorlatunknak.

- Tehetséggondozás Óvodánkban

Tehetséggondozás folyamat:

- Tehetségazonosítás a SzVÓ tehetségprogramhoz igazodva
- Szülők tájékoztatása szülői értekezletek, fogadóórák lehetőségének megajánlásával
- Ütemterv alapján tehetséggondozó tevékenység heti 1 alkalommal

Tehetséggondozó műhelyünk:

Dúr – Moll Zeneműhely

1. Tehetséggondozás területe: zenei képességfejlesztés
2. Műhelyünk bemutatása:

Óvodánkban 2005 óta működik zenei tehetséggondozás a” Dúr-Moll” zeneműhelyben. A programba azok az 5-6-7 éves korú gyermekek kerültek be, akiknek a zenei tevékenység iránti érdeklődésük, érzékenységük, kreativitásuk szembe tűnő, magas szinten van. Évente 8-10 gyermek kapcsolódik a zeneműhelyhez, akikkel heti egy alkalommal, 30 perces időtartamban teszünk felfedezést a zene világába. Éves munkaterv alapján dolgozunk, a zenei terület tartalmi és minőségi gazdagítására, dúsítására építve A program keretében megismerkedhetnek a gyermekek a zenei olvasás- írás alapjaival – ritmus - dallam kottakészítéssel. . Ismereteinket felhasználva évente 3 koncertet adunk- karácsonykor, tavasszal, pünkösdkor. A tehetséggondozó programból kikerülő gyermekek közül többen aktív zenei életet folytatnak-, 3 gyermek zenetagozatos osztályba jár,2 gyermek zeneiskolában is tanul /furulya, fuvola/,3 gyermekkórusban énekel,2 gyermek a” Corvinka” néptáncsoportban táncol.

3. Cél:

A korai, szenzitív periódusban minden gyermek lehetőséget kapjon a tehetsége kibontakoztatására.

Feladatok:

- Divergens gondolkodás fejlődése érdekében gazdagító lehetőségek biztosítása
- „Dúr-Moll” Zeneműhely: inspiratív, megerősítő óvodai környezet kialakítása, mely ösztönzőleg hat, motivál a kreatív megoldásokra.
- heti ütemterv meghatározott időpontokban, zenei, kognitív és matematikai tehetséggondozás lebonyolítása
- tárgyi feltételrendszer biztosítása, folyamatos fejlesztése pályázati és alapítványi forrásból
- tehetséggondozás és öndifferenciálás módszerének lehetőségével
- támogató, modell értékű, inspiratív nevelői attitűd

4. Speciális tárgyi feltételek:

Olyan műhelyt, zeneszobát sikerült kialakítanunk, ami gazdag eszközzel, felszereléssel, saját készítésű eszközeivel inspirálja a gyermekeket a zenei tevékenységekre. A népi hangszerek mellett /köcsögduda, mángorlófa, furulya/ bátran használják zenei produkciók, alkotások létrehozásához a csengősört, csőhangsört, fém-fa xilofont, dobkészletet stb.

5. Jövőképünk:

Mivel az óvodás kor a legfogékonyabb, így az 5-6-7 éves gyermekek számára olyan zenei élményeket, eszközzel, érzelmileg inspiráló környezetet biztosítunk, amely megnyitja a lelket-fület a zenének.

A megfelelő érzelmi alapok lerakása, a tehetségfejlesztés megalapozása, lehetőségek, felfedezések, tapasztalatszerzések kínálása lehetővé teszi, hogy a gyermek személyisége kiteljesedjen, egyéni szükséglete, képessége szerint fejlődjön, a maximális teljesítményt tudja kihozni magából.

A kreatív önmegvalósítás eredményeképpen az együttes éneklés, zenélés, produkciók létrehozásával, a pedagógus modellnyújtó szerepével megtalálják örömeiket a zenében, az iránti érzékenységük, esztétikai érzékük, zeneszeretetük maximálisan fejlődik, fogékonyak lesznek a zenei értékek iránt. Örömmel, odaadással végzik tevékenységeiket, jól érzik magukat az óvodában, mely elengedhetetlen alapja a későbbi zenei nevelőmunkának. Fejlett önbizalommal, improvizációs készséggel rendelkeznek.

Bátran használják a zenei alkotások létrehozásakor a furulyát, xilofont, cimbalmot, citerát, csengősor készletet, ritmusjátékos eszközöket.

3.2 Alapelvek:

Arra törekszünk, hogy gyermekeink szeretetben, biztonságban érezve magukat legyenek képesek bízni önmagukban és másokban, ismerjék meg értékeiket, érdeklődjenek a világ dolgai iránt.

Tanulják meg az együttes tevékenységekben az együttműködést, a munkamegosztást, az önérvényesítést, a társak elfogadását.

Legyenek fogékonyak a jóra és a szépre.

- Óvodásaink nem kicsinyített felnőttek. Fejlődésük jellemzői: autonómia és öntörvényűség.

Fontos az érdeklődésre alapozott belső fegyelem kialakítása (a tapasztalatszerzés, felfedezés, kísérletezés szakasza ez az életkor).

- Kiemelten biztosítjuk az alkotás létrehozását, a munka lehetőségét a közvetlen tapasztalás, aktivitás, kreativitás, valamint a magasabb rendű emóciók fejlesztése érdekében.
- Óvodai nevelésünk során az együttműködésre, kölcsönös tiszteletre, gyermeki aktivitásra épülő pedagógiai gyakorlatunkkal érhetjük el, hogy a belső morális standardok szerepe motiváló legyen.

- Törekszünk a biztonságot sugárzó felnőtt – gyermek – gyermek interakciók kialakítására, ezek adják azokat az élményminőségeket, amelyek a kiegyensúlyozott szociális tulajdonságokat, magatartásformákat megalapozzák.
- Úgy véljük, a korai élmények (egyéni és közös) meghatározói a későbbi viselkedésnek, társas kapcsolatoknak és egyéb tulajdonságoknak.
- A gyermek személyiségét tiszteletben tartjuk, fejlődésének segítségével önálló szabad életre neveljük.
- Esélyt adunk az önkorrekciónak mechanizmusának erősítésére (időt kell adni a folyamatokban történő fejlődéshez).
- Valljuk: tevékenységekben lehet nevelni, ezért együtt kell élni és tevékenykedni a gyermekekkel.
- A megfelelő légkör kialakítása fontos feladatunk, egyben a gyermek vágyik önmaga kifejezésére.

„Ha a fenyegetések csökkennek, ha a környezet elfogadó és bátorító, akkor szabad az út az önkifejezés, az önkiteljesedés felé...” /Rogers/

Óvodánk családi légkört biztosít ahhoz, hogy a gyermek vállalni tudja önmagát, értékeivel és gyengeségeivel együtt. Fontos jelszó a gyermekekkel való kapcsolatban:

BESZÉLJ MAGADRÓL!

Nevelési filozófiánk kulcsszavai

Elsődlegesnek és alapvetően meghatározónak tartjuk az érzelmi nevelés biztosítását.

Kiemelten kezeljük a személyiségfejlesztést – különös tekintettel a tanulást segítő képességek fejlesztésére. A sajátos nevelési igényű gyermek szükségleteiben, személyiségének

kibontakoztatásában ugyanolyan, mint az ép gyermek. A szeretetteljes, odafigyelő környezet megfelelő feltételt biztosít személyisége fejlődéséhez.

Fontosnak ítéljük meg a szocializációs folyamatok segítségét.

Mottónk: „Ha a gyermekek megdicsérve élnek,

Megtanulják megbecsülve érezni magukat.

Ha a gyerekek méltóságban élnek,

Megtanulják az igazságot.

Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,

Megtanulnak hinni.

Ha a gyerekek hitelesen élnek,

Megtanulják, mit jelent szeretni.

Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,

Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.”

- Az egyenlő hozzáférés biztosítása, gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása
- Társadalmi családi változásokhoz alkalmazkodva törekszünk a szülőkkel való szoros együttműködés megalapozására.
- Óvodai nevelésünkben fontosnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést és az egészséges életvitel alakítását
- Óvodába lépéstől fontosnak tartjuk az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetre nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, fejlesztését.

3.3 Nevelési cél:

Óvodásaink egészséges önbizalommal, önérvényesítő képességekkel, reális Én – képpel rendelkeznek. Érzelmeik differenciáltsága tegye őket alkalmassá együttműködésre, képességeik, szabad gondolkodásuk kibontakoztatására.

- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtésének alapfeltétele az inger gazdag, egészséges környezet biztosítása a harmonikus fejlődés érdekében.
- Toleráns, a másságot elfogadó, az egyéni érdekeket figyelembevevő, szeretetteljes, biztonságos, kiegyensúlyozott légkörrel vesszük körül őket.
- Segítjük őket abban, hogy személyiségüket felfedezzék, értékeiket elfogadják, egészséges önbizalommal rendelkezzenek (ÉN - erős gyermek).
- Kommunikációs, metakommunikációs képességeik fejlesztésére nagy figyelmet fordítunk.
- Törekszünk arra, hogy tisztában legyenek a közösség erkölcsi rendjével, és azt elfogadva érvényesítsék saját akaratukat.
- Érdeklődésükre alapozva biztosítjuk a tapasztalatszerzést, próbálkozásokat, felfedezést, kísérletezést.
- Nevelőmunkánk alapja a képességfejlesztésen és egyéni fejlődési ütemen alapuló differenciálás.
- Figyelembe vesszük az eltérő fejlődési ütemet, és az egyéni érzékenységi fázisokat, így segítjük őket abban, hogy pszichikus funkcióik a spontán érés mellett optimálisan kibontakozhassanak.
- A tevékenységszervezés a gyermekekből, fejlettségi szintjükből, élményeikből kiinduló folyamati számára ad keretet, biztosítva számukra az optimális fejlesztést.

- Fontosnak tartjuk az óvodai tevékenységek között (játék – tanulás - munka jellegű tevékenység) az egészséges egyensúly megtartását mindenkor figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, akiknek legfontosabb tevékenysége a játék.

3.4 Küldetésnyilatkozat, jövőkép:

Mi – akik itt dolgozunk a Zengő óvodában – szeretnénk, ha megérintené az ön gyermekének lelkét mindaz a tiszta érték, amelyet a néphagyomány őriz.

Ezért mi óvó nénik nagyon figyelünk arra, hogy az ön gyermeke megismerkedjen a néphagyomány jeles napjaival, a népi kismesterségekkel, a természetes anyagokkal.

Arra törekszünk, hogy a gyermeke szeretetben, biztonságban érezze magát. Bízson önmagában és másokban, ismerje meg saját értékeit és érdeklődjön a világ dolgai iránt.

A mi óvodánkban mindig történik valami!

Az élmények, az igazi elmélyült játék segítségével fejlesztjük gyermeke egyéni képességeit.

Ehhez jó segítséget nyújt a Montessori pedagógia gazdag eszköztára.

Minden törekvésünk arra irányul, hogy sajátos tanulásszervezésünkkel sikerüljön kialakítani gyermekében az örömteli és sikeres tanulás vágyát.

Mi, a Zengő óvoda dolgozói

4. A MI óvodásaink, gyermekkép:

A mi óvodásaink igazi ZENGŐS gyermekek! Mindig van újabb és újabb ötletük, kíváncsiak és él bennük a kutatás, felfedezés vágya.

Igénylik az érzelmi biztonságot: azt, hogy a felnőttekkel és társaikkal együttműködve megvalósítják elképzeléseiket.

Az óvodai évek végére magabiztossá válnak, tudják, hogy ők miben ügyesek, az iskolai élethez szükséges kompetenciák kialakulnak bennük.

4.1 Az óvodás korú gyermek személyisége

/A program pszichológiai megalapozása/

Óvodáskorban igen lényeges változások zajlanak le a gyermeki személyiségben: tapasztalati köre, képességei, készségei, értelme rendkívüli módon kiterjedt egyéni fejlődési ütemben alakul

- Szociális élményei alapvető fejlődést mutatnak az Én-kép biztos alakulása, a családon kívüli társkapcsolataiban vagy a felnőttekkel való kommunikáció során.
- Kommunikációs és önkifejező képességeik szoros kapcsolatban állnak gondolkodásuk, beszédük, valamint a motoros képességeik fejlődésével.
- Élményeikből, tapasztalataikból táplálkozó, érzelmekkel átítatott jelenségmegértés vezérli tájékozódásuk. Gondolkodásuk globális, tapasztalatszerzésre jellemző a totális érzékelés, a képességek összefonódó, együttes és egymásra ható aktivizálása.

„Nem lehet valakit valamire megtanítani
csak hozzásegíteni ahhoz, hogy a tudását
maga szerezze meg. „

/Galilei/

5. A MI Óvodánk - ÓVODAKÉP

A mi óvodánk egy hét csoportos, modern, jól felszerelt óvoda, biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Már belépéskor szembetűnik, hogy programunk alapját a népi hagyományaink ápolása adja.

Csoportszobáink felszereltsége a néphagyomány ápolás és a kézművesség eszközrendszerén kívül a képességfejlesztés gazdag eszköztárával biztosítja óvodásaink számára, hogy önállóan és szabad felfedezéssel tevékenykedjenek, egyéni képességeikhez igazodva.

Gyermekeink mozgásigényének kielégítését a gazdag, változatos mozgásformák végzésére alkalmas eszközök biztosítják.

Mi a Zengő Óvoda dolgozói mindent megteszünk azért, hogy a ránk bízott gyermeki személyiséget befogadással, tisztelettel, megbecsüléssel, bizalommal vegyük körül, ezzel is segítve, hogy jól érezzék magukat óvodánkban.

Döntéseinket a gyermekek igényei határozzák meg, biztosítjuk számukra a szeretetteljes légkört, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeinknek biztosítjuk a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Zengős ovi-tükör

„Kicsi vagyok, székre állok...

ÉN A ZENGŐ OVIBA JÁROK!”

Keresve sem találhattunk volna jobb nevet, mint azt, hogy ZENGŐ ÓVODA. Akár az udvaron, akár az épületben nagy a gyermekzsivaj. Hiszen sok gyermek jár ide, és nálunk mindig történik valami: szőlőt préselünk, szüreti dalokat énekelünk, vagy betlehemezünk, vagy kiszét égetünk. A tevékenységeinkhez igazodnak óvodánk adottságai. A jól felszerelt kézműves műhelyünk, az esztétikusan kialakított csoportszobák, a képességfejlesztést szolgáló sarok eszköztára mind-mind gyermekeink személyiségfejlesztésének legoptimálisabb feltételrendszerét adják. Udvarunk a lakótelep színfoltja: a felszíni formák (domb, tó) a növényzet, gyógynövényes kert, madárles, a természetes anyagból készült játékeszközök és a rendelkezésre álló nagy tér változatos és élménygazdag tapasztalási lehetőségeket nyújt

gyermekeinknek. A jó levegő, az intenzív szabad mozgások gyermekeink edzettségét biztosítják.

Az élmény óvodai életünk meghatározó eleme. A nálunk töltött 3-4 óvodai év során gyermekeinkben belsővé válnak a közös élmény, a játék, és megjelenik az örömteli tanulás vágya. Személyiségük egyéb tulajdonságai – kreativitás, problémamegoldás, együttműködés – is igazi ZENGŐS gyermekké teszi őket.

A mi gyermekeink az iskolában is ZENGŐSÖK maradnak: gondolataik vannak, véleményüket megfogalmazzák, képesek az iskolai együttműködésre. Büszkék vagyunk rájuk.

- „Az oviban az a jó, hogy sok barátom jár ide, és lehet babakonyházni és ugrálni a hosszú folyosókon az ugráló labdával.

/Gecsei Tímea 4 éves/

- A gyermekemet minden reggel nyugodt szívvel/érzéssel bízom rá az óvónők szerető és érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodására. Tudom, hogy az óvónők és az óvoda dolgozói biztonságos környezetben, szeretetteljes légkörben, maximális tudásuk szerint nevelik és gondozzák gyermekemet.

/Molnár Jánosné szülő/

- „Jó itt dolgozni, mert munkánkat a kitűzött célok elérésére folyamatosan motiválja, színesíti és így szolgálja szakmai fejlődésünket. Munkánkhoz a feltételrendszer biztosított, a munkaszervezés nagyon jól koordinált és pozitív a kollektíva összetartó ereje.

/de Jonge Kinga óvónő/

- „A Zengő Óvoda egységes szakmai közösségi képet mutat, keretein belül komoly alkotómunka folyik, amelyet módszertani sokszínűség jellemez. Az óvodában nagy hangsúlyt fektetnek a képességfejlesztésre, a gyermekek egyéni fejlesztésére és hatékonyan segítik a szocializálódást, valamint az iskolai életre való felkészülést.”

/Dr. Lengyel Györgyi fősztályvezető/

6. Az óvodai nevelés feltételei

6.1 A sajátos pedagógiai arculatunkra vonatkozóan:

Nevelési programunk eszmei gyökere

Pedagógiai gyakorlatunk alapja a Rousseau által megfogalmazott nevelési értéken alapul. A gyermekkor sajátos élményekkel rendelkező időszak. Hagyni kell a gyermeket, hogy természetes módon fejlődjön. A gyermek eredményes fejlődésének alapja, ha saját igényeinek, érdeklődésének, belső késztetéseinek megfelelően tevékenykedik, ha kellő önállósággal tud kérdéseket feltenni, problémákat megoldani, ha öntevékeny.

„ Adjatok keze ügyébe kérdéseket és hagyjátok, hadd oldja meg maga. Ne azért tegyen szert a tudásra, mert ti megmondtátok neki, hanem azért, mert magától megértette: ne tanulja a tudományt, hanem fedezze fel.”

/Rousseau/

Teljes körűvé teszi számunkra a Rousseau-i gondolatokat Dewey filozófiája: a gyermeket az életre kell felkészíteni.

„A gyermek olyan világban él, melyben minden személyes, minden személyek közötti kapcsolat. Világa nem tények és eszmék világa... benne nincs hely... rideg tárgyi igazság

számára. A világ dolgai csak annyiban jutnak tapasztalása köréhez... amennyiben azok vonzalomra és rokonszenvre épülnek ...”

/Dewey/

Az eszmék, az érzéki tapasztalatok, a tudás, a tárgyi objektumok csupán addig értékesek az egyén számára, ameddig és amilyen mértékben cselekvéses önmegvalósítását segíti.

Az ismeretszerzés készségének megtanítása a nevelés alapvető feladata. Nem a sok, egymástól elszigetelt elméleti ismeret a fontos, hanem annak kialakítása, hogy a gyermek képes legyen problémákat, feladatokat önállóan megoldani, akadályokat legyőzni. Erre a képességre lesz szüksége felnőtt korában is, csak így válik belőle cselekedni képes felnőtt.

Montessori pedagógiai koncepciója ugyanígy erősíti számunkra a Rousseau-i értékeket. A nevelés alapelve a gyermek aktivitása. A nagyfokú gyermeki aktivitás feltételezi a változatos, önálló tevékenységeket, ezért a Montessori pedagógia minden gyermeki tevékenységet megenged, ami nem akadályozza a többi gyermek szabad cselekvését. A gyermeki szabadság természetes határa a közérdek és jellemzője a másik emberre odafigyelő türelem.

Montessori pedagógiáját a gyermeki fejlődés pontos megfigyelésére alapozza. Koncepciója középpontjában áll, hogy a gyermek egy belső fejlődési terv alapján önmaga építi fel személyiségét. Szükségletei érzékenységi fázisokban nyilvánulnak meg, mely időszakban mindent befogadó értelmével segítségével könnyen tesz szert tárgyi ismeretekre. Mindezek alapján nyilvánvalóvá válik, hogy pedagógiai gyakorlatunkban elsődlegesnek tekintjük az egyén, individuum fejlesztését, természetes egyensúly kialakításával az őt körülvevő környezetre. Kiemelt fontosságot tulajdonítunk a gyermeket körülvevő környezetnek, hogy a benne lévő tárgyak, eszközök mobilizálhatósága a gyermekek ötleteinek megvalósításához felhasználhatóak legyenek, kínálják fel számukra a differenciálás, öndifferenciálás lehetőségét.

7. A megvalósulás megkülönböztető kritériumai, döntő tényezők,

folyamatok

7.1 Érzelmi nevelés, szocializáció

Cél: Érzelmileg gazdag, pozitív beállítódású, a társas viszonyokban magabiztos gyermek.

A Montessori pedagógia eszközszerét hívta segítségül nevelőtestületünk a folyamat segítségével, mindennapi életünk részét képezik: a beszélgető kör, a csendjáték, a szabad választáson alapuló speciális eszközök.

A csoportjainkban azért tartjuk fontosnak a csendjátékokat, hogy megélhessék a gyermekek ezt a csendet, amely csakis közös erőfeszítés eredményeként jöhet létre, alapjaiban hordozza a „MI” érzését, s a jutalma is közös.

Lehetőségei:

- a külvilág zajainak megfigyelés
- meghatározott zajokra cselekedni
- halk hangon megbízást adni
- vonalon járás
- tárgyak körbehordása /pl.: projektekhez kapcsolódóan, víz, csengő, gyertya/

Óvodás kor elején:

- csendjátékhoz használt Montessori kör leragasztása a gyermekekkel együtt,
- Építkezések a kör felhasználásával, annak beépítésével kuckó kialakítása, melybe a játék során beköltözhetnek a csoport jelképei, a csoportbábok, a gyermekek...
- párnák vagy székek hordása a kör köré, csendben megfigyeljük a gyertya lángját, körbeadjuk a csoport szimbolikus állatkáját.
- Halk zene közben egymás simogatása, tárgyak körbehordása.
- Körbejárás, kedvenc tárgyak átadása, Keresd meg a barátodat!

- Simogatások a körben:
  - kézfej-, kar-, arc- haj megsimogatása és továbbhaladás a körben.
  - csoportbáb simogat: a csoportbáb kezdetben az óvónő, később a gyermekek kezén simogat meg mindenkit a körben.
  - Csoportszimbólum körbeadása, megsimogatás
  - Születésnap kör: a születésnapját ünneplő kisgyermek annyi kört tehet meg ahány éves.
  - Őszi termések rakosgatása a kör közepére / pl: gesztenye kirakása fonál mentén/

Óvodás kor közepén:

- Körön járás csoportbábbal: séta a körön nyugodt tempóban, amikor a kiválasztott gyermekhez ér, megsimogatja, átadja a bábót és a helyére ül.
- Egymás jelének megismerése: a kör közepén a csoportszimbólum helyezkedik el, s a gyerekek köré teszik saját jelüket, majd választanak valakit.
- ritmus kirakása termésekből: a kör közepén termések rakosgatása váltakozva fonál mellett /gesztenye, dió, mogyoró/.
- Napirend képeinek sorba rendezése
- Körbejárás csengővel: domináns kézben csengő, s olyan finom léptekkel haladnak a körben, hogy ne szólaljon meg a csengő.

Óvodás kor végén:

- Közös alkotások: Összegyűjtjük az évszak kincseit egy kosárban és a kör közepére helyezzük. Egy gyermek elkezd kirakni valamit, majd odalép egy másik gyermekhez és az folytatja a képet. Mindezt addig, amíg el nem fogynak a kincsek és minden

gyermekre rá nem kerül a sor. Mindenki csak egyszer rakhat. A játék végén megbeszéljük mit alkottunk.

- Bizalomjáték: A gyermekek párokat alkotnak. Az egyik gyermek elöl áll a másik mögötte. Az első becsukja a szemét, a hátsó kézmozdulatával, érintésével irányítja társát.
- Szimbólum puzzle: csoportszimbólum képének kirakása körben járás közben
- Név és jelkártyák párosítása a körben
- Szülinapi kör készítése: a Montessori kör széléhez illesztve 12 hónap képét egymáshoz illesztik, a saját jelüket ábrázoló képet/ hátoldalon születési dátummal/ a születési hónapjuknak megfelelő képre helyezik, később tovább bővíthető a jeles napok képeivel.

7.2 Játék, élményen alapuló nevelés

A játéktevékenységhez nélkülözhetetlenek tartott eszközök:

Gyakorló játékot segítő eszközök	Szerepjátékot segítő eszközök	Kreativitást segítő játékeszközök
<ul style="list-style-type: none"> • 4db kisméretű fajármű • 3db nagyméretű fajármű-lovaskocsi, szekér, autó, vonat) • 10db kisméretű fakocka • 10db közepes méretű fa téglatest • 3 fa boltív • 3 fa tető háromszög • 3 farönk • 3 kalapács • csiszolatlan fadarabok, különböző 	<ul style="list-style-type: none"> • 3db csecsemő kinézetű baba-2 váltás ruhával • 1db fabölcső • 2db babakocsi • 1db vessző mózeskosár • 2db rongy vagy csutkababa • 2db nagyméretű maci • 5db kisméretű plüss állat • 3db vessző bevásárlókosár • 3db kötény • 3db fakanál • 2db kislemez fedővel • 3db lábas fedővel 	<ul style="list-style-type: none"> • 20 db Wesco téglák • 1 db terepasztal • 3 db 10 tagú fa kerítéscsiga • 3 db faház (nádtetős, kukoricaszár tetős, fatetős) • 5 db évszaknak megfelelő faelem • 1 db autópálya szőnyeg • 1 db fahíd • 1 db gémeskút • 10 db fából készített állatforma • 1 tekercs hullámpapír • 5 db papírhenger

<p>érdeességű csiszolópapírok -min. 3 fajta</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 db fonott kosár évszaknak megfelelő termékekkel, terményekkel • 1db fonott kosár különböző minőségű anyagokkal, anyagféleségekkel- bársony, selyem, plüss, zsák, velúr, műszőrme, szövet) 	<ul style="list-style-type: none"> • 1db kiskanna • 1db tepsi • 1db fából készült több elemes bababútor • 1db vasalódeszka • 1db kisméretű faasztal • 1db vasaló • 4db fa szék • 1db fapad • 6db porceláncsésze • 6db kerámiabögre • 1db tükör • 1db fodrászszekrény vagy polc- 5db fodrászkellék • 1db vállkendő • 1db orvosi ágy • 2db felszerelt orvosi táska • 2db orvosi köpeny • 1db felszerelt orvosi szekrény • 1db kormánykerék • 1db kalauzos sapka, táska 	<ul style="list-style-type: none"> • 10 db közepes méretű farostlemeztábla • 10 db különböző méretű kövek, kavicsok • 1 db fakocka tároló • 2 doboz duplo, lego • 2 doboz lego system • 1 db fa szerelőláda • 5 db kalapács • 2 db harapófogó • 2 db csavarhúzó • 20 db kis és nagyméretű szög, különböző méretű fadarabok • 1 db kis satu • 1 db kis fűrész • 2 db gyermek méretű partvis, lapát • 1 db csocsó asztal
--	---	--

7.3 Azonos értékrend, együttműködés, szakmai felelősség:

Óvodánkban a működő szakmai team-ek munkája teszi lehetővé az innovációs hajlandóság fenntartását együttműködésük által.

- a teamek együttműködésének fejlesztése
- szervezeti rend kialakítása a dajkai és óvodapedagógus közösségbe, feladatok vállalása felelősséggel, értékelés, önértékelés rendszerének kiépítése
- óvodai csoportjaink azonos értékrendek alapján működnek /HOP/
- az innovációs folyamatok beépítése a gyakorlatba
- jó gyakorlatok képviselete
- referenciaóvoda cím elnyerése

8. Általános tevékenységi formák

8.1 A játék:

A SZVÓ HOP-ban megfogalmazott játék fejezet óvodánkban speciálisan kiegészül a népi gyermekjátékok, játékeszközök ismeretével, használatával, amelyet a szabadban és a csoportszobában is gyakran valósítunk meg.

Tárgyi feltételei:

- különböző vastagságú kötelek
- falovacskák
- vesszőkarikák
- rongylabda
- gólyaláb...

8.2 Mese – vers

Cél:

- Kapjanak bepillantást más nemzetek gyermekirodalmi kincseibe. Ismerjenek meg külföldi verseket, meséket.
- Élják meg a saját mese, vers alkotás örömét, változatos módon jelenítsék meg elképzeléseiket.

Feladat:

- Érdeklődésnek és életkornak megfelelő igényes gyermekirodalmi művek választása más nemzetiségű írók, költők alkotásaiból.
- A gyermekekkel közösen mesealbumok összeállítása kedvenc meséink összegyűjtésével, saját mesénkből könyv készítése.

8.3 Ének, zene, énekes játék

Cél: Értékközvetítés a zene szeretetére, tiszteletére nevelés. Óvodásaink ismerkedjenek meg népi értékeinkkel, a jeles napokhoz kapcsolódó népdalok, néptáncok, népi játékok által erősödjön identitásuk.

Feladat:

- Életkorhoz igazodó zenei anyag kiválasztása, „CSAK TISZTA FORRÁSBÓL”
- Zenei élmény nyújtása tiszta énekhanggal, népi hangszerekkel, mely modell értékű és motiváló a gyermek számára
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a népi hagyományainkhoz
- Jeles napokhoz kapcsolódó népdalok, népi játékok, népi rigmusok változatos, széles körű módszerek alkalmazása, mely elősegíti az éneklési készség, képesség fejlődését.
- Népi zenei, használati eszközök megismertetése a gyermekkel, melynek hatására szívesen használják mindennapi tevékenységeikben.
- Tánclépések, néptánc elemek ismeretével harmonikus esztétikus mozgás elősegítése
- Jeles napok alkalmával táncház szervezésével értékközvetítés, hagyományok tiszteletére nevelés.

8.4 Rajzolás, mintázás, kézimunka

Cél: A produktumokra tekintsenek alkotásként – legyenek büszkék arra, amit elkészítettek, figyeljenek, vigyázzanak egymás munkáira.

Feladat:

- A projektfeldolgozás során elkészült eszközökből, az élményfeldolgozás önkifejező eszközeiből kiállítások óvodánk folyosóján.

- Korosztályukban meghirdetett rajzpályázatokon való részvétel megismert technikák kombinálásával.
- A vizuális technikákra fogékonyabb gyermekek tehetséggondozó műhelymunkában vehetnek részt. A Tesz – Vesz Műhelyben elmélyülhetnek egy-egy technika alaposabb megismerésében.

8.5 Mozgás

Cél: A természetes mozgáskedvre támaszkodva a mozgás megszerettetése, a testi-lelki harmónia megteremtése, az egészséges életvitel kialakítása.

Feladat:

- Projektperiódusba illesztett heti 1 alkalommal mozgásos nap szervezése, melynek felépítése a következő módon történik:
  - mozgásfejlesztő eszközök szabad választása, önkéntes mozgásos játékok
  - énekes - dalos játékok kijátszása
  - testnevelési játékok
  - óvodai testnevelés mozgásanyagának feldolgozása – a SZVÓ - HOP-hoz igazodva
- Udvari intenzív mozgás tudatos szervezése, szervezett együttmozgás minden nap 10 percben
- Minden csoportban mozgásos sarok berendezése, melyet a gyermekek az óvodai mindennapokban a kialakított szokás - szabályrendnek megfelelően használhatnak.
- Változatos eszközök, módszerek alkalmazása az óvodai mindennapokon és a mozgásos napokon, melyek elősegítik a testi képességek maximális fejlődését.
- Énekes, népi játékok tudatos tervezése, szervezése:
  - idő és feltételkeret biztosítása: mozgásos nap, udvari tevékenység

- intenzívebb kijátszási lehetőség kihasználása
- örömteli játékkal, a játékba előforduló térbemozgásokkal, hirtelen irányváltatásokkal, és egyéb játék adta lehetőséggel a testi képességek teljes köre, valamint az értelmi, akarati funkciók fejleszthetők.
- Csoportszoba átrendezése: csoportszimbólumnak megfelelő tornafelszerelés – csoportpóló
- Differenciált mozgásfejlesztés változatos eszközök segítik, amelyek a testnevelés általános eszközrendszeréből, másrészt a néphagyományápoláshoz kötődő természetes anyagokból, népi használati eszközökből tevődik össze.
- Igényhez igazodva vízhez szoktatás
- A középső és a nagy csoportoknak heti 1 alkalommal lehetőségük van az iskola tornatermének és eszközeinek használatára.

Fejlődés várható eredménye:

Rendszeresen és megfelelően szervezett tevékenységeink eredménye, hogy a gyermekek szívesen örömmel mozognak. Mozgásuk harmonikus, összerendezett, érzékelésük, észlelésük differenciált, kialakul az oldaliság dominanciája.

8.6 Külső világ tevékeny megismerése

Célunk: Mind óvodásaink, mind szüleik környezettudatos szemlélete alakuljon, formálódjon.

Sajátítson el olyan szokásokat, viselkedésformákat, amelyek elősegítik a közvetlen környezettel való harmonikus kapcsolatot, problémák iránti érzékenységet.

Feladat:

- minden évszakhoz kapcsolódó tudatosan tervezett élményszerzési lehetőség biztosítása, ezek tartalmaiban a 3-4 év folyamán fokozatosan bővüljenek, a már megismert területekre való visszatérések, folyamat-megfigyelések jellemzik.
- Szülők bekapcsolása programjainkba: gyűjtőmunkák, vetélkedők, Családi Nap szervezésével.
- Fürkész – Telek projektek beépítése az éves projekttervek mellé, megvalósítás

A SZVÓ HOP – ban megfogalmazottak mellett:

	Folyamat leírás	A külső világ megismeréséhez szükséges eszközök
Óvodás kor eleje	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportállatka örökbefogadása, névválasztás, ismerkedés szokásaival, életmódjával, róla való gondoskodás • Ismerkedés saját udvarunk, kertünk gondozásával, ápolásával évszaknak megfelelően, növényültetések /a Föld Napjához kapcsolódóan/, tulajdonságaik, növekedésük figyelemmel kísérése • MI fánk” ültetése, választása, az évszakonkénti változások megfigyelése • Vadaspark, házi állatok, megismerése /külső tulajdonságaik, életmódjuk, életfeltételeik/, gondozási folyamatok megtapasztalása,, • Környezetünk szépségének megóvása érdekében ügyeljenek arra, hogy a hulladék a megfelelő tárolóba kerüljön	A SZVÓ HOP-ban megjelenő eszközök
Óvodás kor közepe	<ul style="list-style-type: none"> • Az élményszerzések során ugyanazon terület bejárásával a változások figyelemmel kísérése, folyamatok rögzítése albumban, gyűjteményben, időszalagon, folyamatábrán • Az ember és a környezetkapcsolatának	

	<p>megismerése, abba való bekapcsolódás élményének megtapasztalása – „Mit tehet ÉN?”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Megismerkednek a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségével 	
Óvodás kor vége	<ul style="list-style-type: none"> • A megfigyelések, kísérletezések során tapasztalt változásokat kísérleti naplóban, albumban, időszalagon rögzítik • A hulladék újrahasznosítás módjainak megtapasztalása 	<ul style="list-style-type: none"> • papírtekerecs, füzet,

8.7 Tanulás

Cél: A hagyományosnak tekinthető fejlesztési eszközökön kívül szívesen és sikeresen használja a csoportjában rendelkezésére álló Montessori eszközöket is.

Feladat:

- korosztálynak megfelelő eszközök biztosítása
- 3 lépcsős bemutatás
- használt eszközök rögzítése megfigyelőlapokon

8.8 Élményorientált projektalapú játékba ágyazott tevékenységsszervezés

NEVELÉSI GYAKORLATUNKBAN MEGHATÁROZÓ AZ ÉLMÉNY szerepe mely döntő fontosságú a gyermeki tevékenységformák alakulásában. A világ tükröződése a gyermeki személyiségben lehetővé teszi a szubjektum érzése, gondolatai kifejeződését. Nem minden benyomás válik élménnyé, csak az ami az egyén számára jelentőséggel bír.

Hogyan biztosítjuk az élmény prioritását?

- Óvónőink érzelmi differenciáltak, személyiségük alkalmas arra, hogy az élményeket maguk is képesek legyenek megélni, átélni.

- Támaszkodunk a gyermekek előzetes élményeire, érzékenységeikre, felfedező és megismerő vágyukra
- Tudatosan is biztosítunk élményforrásokat. Figyelembe véve a fiúk, lányok eltérő érdeklődését, sajátos nevelési igényű gyermek speciális igényeit. Ezek egyrészt érzelmi, esztétikai átélést nyújtanak, másrészt újszerű megfigyelési és aktiválási helyzeteket teremtünk.

Óvodánk nevelési programjának sajátossága, hogy a közös élmény biztosítását követően többször teremtünk az élmények megfogalmazására, a beszélgetésre, a önkifejezésre lehetőséget.

Ezt azért tartjuk fontosnak, mert így a gyermek érzelmileg ráhangolt és befogadó, az ismeretfeldolgozó folyamatban belülről motivált. Ez az érzelmi motivációba ágyazottság a kognitív folyamatokat előremozdító gondolkodást fejleszti.

AZ ÉRZELEMBE ÁGYAZOTT ÉLMÉNYKÖZPONTÚ TANULÁST integrált és differenciált technikával egyfajta asszociációs tanulási lánc szervezésével valósítjuk meg.

Hogyan mutatkozik ez az óvodai nap folyamán?

A tipikus óvodai tevékenységformákat elemeire bontva, a domináns fejlesztési hatásuk alapján sajátos fejlesztési blokkba csoportosítva tervezzük meg. A tevékenységelemeket a gyakorlat folyamán integráljuk új és újszerű egészé, törekedve arra, hogy egy-egy téma feldolgozásánál a teljes tevékenységelem – kör megjelenjen, így valósulhat meg a gyermekek gondolkodásának globális szemléletmódja. A kapcsolódást az egyes tevékenységek között az élményből kiinduló gyermeki (saját, spontán vagy közös) asszociációk jelentik.

A tanulás elemi szintjén az asszociációk kapcsolatának igen nagy a szerepe. A gyermek emlékezetében raktározódó képekből egyik kép előhív egy másikat. A hasonló valóságmozzanatok (tárgyak, helyzetek, ismeretek) egymás emlékképét kölcsönösen felidézik. A játékos tanulási lánc tervezése során ezekre az asszociációkra építünk. A törvényszerűségek ismeretében helyzeteket teremtünk, felmérjük a várható gyermeki reakciókat, és hagyjuk, hogy a cselekvés, gondolkodás és a közös élmények asszociációs kapcsolatba lépjenek.

A tanulási folyamat megszervezésének lehetőségét törekszünk a játékon belül megvalósítani, amennyiben annak témája, tevékenysége természetes módon illeszkedik a játék tartalmi folyamatába. A játékot, mint domináns fejlesztési szintért kiemeljük, azonban nem zárkozunk el attól sem, hogy a tanulási folyamatot rugalmasan kezelve – témájától és tartalmától függően – ha szükséges – játékon kívül szervezzük meg.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy az érzelmi motiválásba beágyazott játékos cselekedtetés során a gyermekek a kereső ráismerő, kitalálást engedő helyzetekben, próbálkozhatnak, felfedezhetnek, újabb ismeretekre tehetnek szert, más spontán megközelítésekkel találkozhatnak. Ilyen módon a folyamatos belső érdeklődés, a tevékenység, az alkotás belső indíttatása mozgatja a tanulási folyamatot. Ezzel biztosítjuk a produktum létrehozásának lehetőségét, melyben gyermekeink ismeretei, gondolatai, tapasztalatai szintetizálódnak.

A differenciált fejlesztést a többlépcsős tanulásnak megfelelő eszközrendszerrel, az egyéni fejlődésnek megfelelő feladatok megoldására motiváló helyzetek kialakításával biztosítjuk.

Óvodai tanulásszervezésünkre jellemző, az utánzás, minta és modellkövetés tanulási forma, amely a dominánsan a spontán játékos tapasztalatszerzésben valósul meg.

Alapvetően meghatározó a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés. Biztosítjuk a gyermek cselekvő aktivitását, valamint közvetlen sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalást.

Tanulásszervezésünkre jellemző, hogy a gyermek globális szemléletmódjából kiindulva a tanulási folyamatokat projektben szervezzük meg.

Milyen feltételrendszer szolgálja a projektek megvalósulását az óvodánkban?

- projekt típusú tervezés, mely során a gyermeki tevékenységet blokkosítjuk az alapján, hogy milyen módon szolgálhatják a projektek megvalósulását (önkifejezés, mozgás, kognitív fejlesztés)
- pedagógiai folyamatok projekthez igazodó időkereteinek kialakítása (projekt periódusok)

9. Hagyományaink, ünnepeink

- Csoportünnepek, csoportahagyományok /születésnapok.../
- Felnőtt szüreti bál
- Őszi Szakmai napok
- Mikulás Várás – Mikulás Ház
- Jeles napokhoz kapcsolódó játszóházak, kiállítások szervezése
- Jeles Napok házának rendezése az időszakos néphagyománynak megfelelően
- Farsangi meseelőadás szülők szervezésében, előadásában
- Közös délután az édesanyákkal anyák napján
- Ovi-Kukucska a leendő óvodásainknak és szüleiknek
- Ovi-Parádé
- Gyermeknap, gyermek hét
- Évbúcsúztató, nyársalás

- Zengős Családi Nap
- „Vetélkedők” családoknak, csoportoknak
- Békaporonty tábor szervezése a NEFAG parkerdőben
- Mazsola Bábcsoport előadásai egész év folyamán

10. A gyermekek fejlődésének nyomon követése – megfigyelések, mérések

Montessori –eszközökkel való tevékenységek folyamatának rögzítése

A Montessori pedagógiában a háromlépcsős tanulás rendszere szükségessé teszi az eszközök használatának folyamatrögzítését. Óvodánkban az alábbi táblázat segíti a fokozatok jelölését

Megfigyelési területeink:

- Alap és kiegészítő nevek ismerete

Montessori eszközök megfigyelő lapjai

11. Az óvodai szolgáltatások elvei

Óvodánkban a nyitvatartási idő alatt nevelési programunkba építve az életkori sajátosságokra alapozva biztosítjuk a gyermekeink teljes személyiségfejlesztését.

Napirendbe épített ingyenes szolgáltatások óvodapedagógus által vezetve:

1. Óvodai nevelésünk során lehetőséget biztosítunk egyéni igény alapján a Biblia ismereti foglalkozások megszervezésére.
2. Kézműves tevékenységek, népi kismesterségek játszóházát kínáljuk napirendbe építetten a nagycsoportos óvodásainknak havonta egyszer (tesz-vesz műhelynap).
3. Zenei tehetséggondozás-napirendbe építetten havonta kétszer mikro csoportos formában.

4. Tartásjavító, lábstatikai tornát szervezünk a diagnózissal rendelkező gyermekek számára heti egy alkalommal.

Napirenden kívüli térítéses szolgáltatások:

- Ritmikus mozgás, énekes játék-program zenei, mozgásos, gyermek táncelemek beépítését.
- Játékos, zenés, mozgásfejlesztő torna.

12. Együttműködési rendszerek

- Belső együttműködés rendszere

Intézmény/szervezeti egységek	Kapcsolat formája, tartalma	Rendszeressége
<i>Szolnok Városi Óvodák</i>	városi tanévnyitó, tanévzáró értekezlet	évente 2x
	szakmai napok, előadások	szükség szerint
	vezetői megbeszélések, értekezletek	2 hetente
	egyeztetések a gyermeklétszám alakulásáról	szükség szerint
	kiemelt pedagógiai feladatok meghatározása	év elején

	vagyoni, épületműködési, karbantartási, beszerzési, leltározási egyeztetések, jelentések	szükség szerint
	az intézmények működési rendjének kialakítása	szükség szerint
	munkatársi értekezlet pedagógusnap	év eleje év vége
	együtműködés a gazdasági csoporttal	folyamatos
Tagóvodák	tartalmi együtműködés	folyamatosan
	pedagógiai team munkaközösségek	évente többször
	szakmai nap tapasztalatcsere	alkalomszerűen
Nevelőtestület	óvónői megbeszélés, információs tartalmi együtműködés	2 hetente
	szakmai napok, tréning, előadás	évente 3x
	tanévnyitó értekezlet	évente 1x
Dolgozók	munkatársi értekezlet	évente 2x
Technikai alkalmazottak	megbeszélések, szakmai nap	szükség szerint

Team szervezők, munkaközösség	innovációs tartalmi együttműködés	folyamatos
Alapítvány	tájékoztatás, jelentés, egyeztetés	alkalomszerűen
SZMK	tájékoztató, véleményezés, javaslatok	évente 2x
Gyermekvédelmi felelős	információ átadása, intézkedések, szükséges családlátogatások, esetmegbeszélések, segélyezések	folyamatos
Szolnok Városi Óvodák Fejlesztő Szakcsoport	konzultáció	folyamatos
	szűrések	
	fejlesztés, felterjesztés	

- Külső kapcsolataink, szakmai partnereink

Intézmény/szervezeti egységek	Kapcsolat formája, tartalma	Rendszeressége
Polgármesteri Hivatal	jelentések, jegyzőkönyvek	szükség szerint
	vélemények, elvárások, együttműködések	alkalomszerűen
Pedagógiai Intézet	továbbképzések	szükség szerint
	pedagógus könyvtár	

Városi Pedagógiai Szakszolgálat	alkalmassági vizsgálat	szükség szerint, esetenként
	esetmegbeszélés	
	konzultáció	
Humán Szakszolgáltató Központ Módszertani Gyermekjóléti Központ	tartalmi és információs tájékoztatás, előadások, együttműködés	alkalomszerűen
Magyarországi Montessori Egyesület	információ	évente 2x
Projekt Társaság	információ	évente 1x
Zöld Ház- Szabadidő és Kulturközpont	tartalmi együttműködés	alkalomszerűen
Általános iskolák	iskolai életmódhoz megfelelő tartalmi együttműködés	folyamatos
	felvételik előkészítése	január
	innovációs, tartalmi együttműködés	alkalomszerűen
Bölcsődék	tartalmi együttműködés, előadások, tapasztalatcsere	évente 2x
	óvodalátogatás	évente 2x
	szülői értekezlet	évente 1x
Család	családlátogatások, közös programok, beszélgetések	folyamatosan
	fogadóóra	hetente 1x
	szülői értekezlet	évente 3x

	szülői fórum	évente 2x
	rendezvények	évente 2x
	nyílt napok	évente 2-3 nap
Aba-Novák Kult. Központ	színház, bábelőadások, kiállítások	alkalomszerűen
Városi Sportcentrum	óvodás rendezvények, vetélkedők	alkalomszerű
NEFAG Szolnoki Erdészeti Erdei Művelődési Háza	Fürkész – Telek Program Békaporonty tábor képzési helyszín	munkatervben rögzített
Napsugár Gyermekház	játszóházak, kézműves foglalkozások	alkalomszerűen

Hild Viktor Városi Könyvtár	könyvtárlátogatás, ismerkedés a könyvekkel, író – olvasó találkozók, komplex foglalkozások	alkalomszerűen
Iskolai egészségügyi ellátást biztosító eü. szolgáltató- védőnő, gyermekorvos, fogorvos	szűrések, kötelező vizsgálatok	havonta szükség szerint

13. Felhasznált szakirodalom jegyzéke

- A minőség iskolái 1 – 11. /School Bt. Nyíregyháza 1995./
- B. Méhes Vera: Montessori pedagógia rendszere és alkalmazása az óvodában /Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1995/
- Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: Integrált személyiségfejlesztő program osztatlan óvodai csoportban /Hajdúböszörmény 1992/
- Dr. Kovács György: A játék elmélete és pedagógiája /Nemzeti Tankönyvkiadó 1994/
- Dr. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program /Budapest 1997/
- Dr. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában /Alex typo 1992/
- Fejlődést elősegítő foglalkozások az óvodában
- Szöveggyűjtemény /Orsz. Ped. Int. 1994/
- Helyi nevelési program Terézvárosból /Okker 1994/
Domináns felhasznált gondolatok, elemek:
  - egészséges életvite, az óvodába, iskolába lépés feltételei
- Jean Piaget: Az értelem pszichológiája /Gondolat Bp. 1993/
- Mérei – Binét: Gyermeklélektan /Gondolat Medicina Bp. 1997/
- Montágh Imre: A tiszta beszéd /Népművészet és propaganda Iroda 1976/

- Montessori Mária: A gyermek felfedezése
- Montessori Máris: Módszerem kézikönyve
- Montessori Workshop: Bécsi Pedagógiai Akadémia
- Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés /Okker Bp. 1997/
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? /OKI 1996/
- Németh András: Reformpedagógia múltja és jelene /Nemzetközi Tankönyvkiadó 1993/
- Salamon Jenő: Az értelmi fejlődés pszichológiája /Gondolat Bp. 1983/
- Petrás Anna: Játékiskola /Budapesti Művelődési Központ/
- Önkormányzati Minőségirányítási Program /2004.01.29./
- Közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvénymódosítás
- I. sz. Óvodai Igazgatóság Pedagógiai Programja
- Óvoda az ezredfordulón /1998/

Mellékletek